

Geachte mevrouw Letschert,

Nederland staat voor een grote uitdaging om de gezondheid te versterken en verbeteren. Want gezondheid is het grootste goed en een gezonde bevolking is de basis voor een weerbare samenleving die allerhande uitdagingen het hoofd kan bieden. Maar de volksgezondheid staat onder druk¹. Daarom is het zo belangrijk om de ingezette beweging van zorg naar gezondheid volop voort te zetten. Er zijn mooie stappen in de goede richting gezet, zoals de recente ondertekening van het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA). We zijn vooral zeer verheugd om in 'Samen aan de slag voor een sterker Nederland' de ambities van D66 en CDA voor de gezondste generatie ooit te lezen: *"We investeren in preventie, welzijn, sport, bewegen en een gezonde leefstijl om naar de gezondste generatie ooit te gaan. We willen verder gaan met het normeren en bepreken van ongezonde producten en kijken over domeinen heen, zoals naar schulden en naar het sociaal domein. De overheid kan dit niet alleen: we zoeken ook oplossingen in de samenleving."* Deze ambitie ondersteunen we van harte. We spreken de hoop uit dat in de volgende fase van de formatie deze ambitie blijft staan. Door steviger in te zetten op collectieve preventie en de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein te verbeteren, kunnen we werken aan een gezondere bevolking en toekomstbestendige zorg. Met deze brief vragen wij uw aandacht voor een aantal essentiële punten die in de komende kabinetsperiode bijdragen aan de ambitie van D66 en CDA voor de gezondste generatie ooit in een gezonde, weerbare en veerkrachtige samenleving.

Terugdringen gezondheidsverschillen

In Nederland zijn er grote gezondheidsverschillen: mensen met een kleinere portemonnee en lagere opleiding leven gemiddeld 15 jaar korter in goede gezondheid dan mensen met een hogere sociaaleconomische positie². Waar je wieg staat, maakt dus veel uit. Dit heeft niet alleen invloed op de gezondheid van mensen zelf, maar levert ook hoge lasten voor de samenleving op. Ziekten die te voorkomen zijn, zorgen voor hoge zorgkosten, druk op de zorg en ziekteverzuim. Bovendien zijn mensen in een kwetsbare positie minder veerkrachtig en weerbaar. Om het tij te keren zijn preventie, een gezonde leefomgeving én een sterke GGD onmisbaar. GGD GHOR Nederland doet daarom een dringende oproep: geef gezondheid de prioriteit die het verdient in een nieuw coalitieakkoord, met een prominente plek voor gezondheid in alle beleidsterreinen en de juiste investeringen om de ambities kracht bij te zetten.

Prioriteiten voor een nieuw coalitieakkoord

Gezondheidswinst, waaronder het verkleinen van gezondheidsverschillen, is te realiseren met:

1. Een prominente plek voor gezondheid onder regie van krachtige GGD'en

We zetten in op gezondheid met een stevig basistakenpakket voor GGD'en, een verdubbeling van het lokale preventiebudget en een regionaal verankerde rol voor de GGD in de jeugdgezondheidszorg.

2. Versterken infectieziektebestrijding

We versterken de infectieziektebestrijding en maken investeringen in pandemische paraatheid structureel, met een effectieve en fijnmazige vaccinatievoorziening voor alle leeftijdsgroepen.

¹ [Op onze gezondheid - de noodzaak van een sterkere publieke gezondheidszorg | Raad voor Volksgezondheid en Samenleving](#)

² [Sociaal economische Gezondheidsverschillen \(SEGV\) | Pharos](#)

Gezondheid begint bij preventie en de jeugd

Voorkomen is beter dan genezen. De beweging van zorg naar gezondheid is ingezet om mensen gezond en actief te houden en de druk op de zorg te verlagen. Deze beweging vraagt om een duurzame, structureel gefinancierde preventieaanpak, ondersteund door wettelijk vastgelegde gezondheidsdoelen. Een landelijk basispakket van preventieve interventies in iedere gemeente is essentieel, zodat iedereen gelijke kansen heeft. Om dat te bereiken worden GGD'en versterkt en moet gezondheid een prominente plek krijgen in alle beleidsterreinen, met extra aandacht voor een gezonde leefomgeving. Niet alle kinderen starten gezond; steeds meer kampen met overgewicht, mentale problemen en wachten op jeugdhulp. Samen moeten we investeren in een gezonde jeugd, want de basis voor een gezond leven wordt in de jeugd gelegd – en de GGD is dé plek om die basis te versterken.

Pandemische paraatheid essentieel voor een weerbare samenleving

Ontwikkelingen op het wereldtoneel zetten de veiligheid die we de afgelopen decennia in Nederland hebben ervaren onder druk. Ook dreigingen als en klimaatverandering maken de noodzaak voor een weerbare samenleving urgent. De publieke gezondheidszorg, waaronder GGD'en en GHOR-bureaus, levert een belangrijke bijdrage aan de veiligheid en weerbaarheid van Nederland. Tijdens de coronapandemie hebben we gezien hoe groot de maatschappelijke ontwrichting van een infectieziekte kan zijn. Zowel de reguliere infectieziektebestrijding als de voorbereiding op een mogelijke nieuwe pandemie (pandemische paraatheid) zijn cruciaal voor een weerbare samenleving. De pandemische paraatheid van Nederland is momenteel onvoldoende: er is een tekort aan artsen infectieziektebestrijding en een robuuste, flexibele en schaalbare ICT-infrastructuur ontbreekt. Structurele financiering voor infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid^{3 4} moet daarom opnieuw worden opgenomen in het coalitieakkoord – een pandemie wacht immers niet en virussen en zoönosen zoals vogelgriep blijven een reële dreiging. Tegelijkertijd daalt de vaccinatiegraad binnen het Rijksvaccinatieprogramma en nemen uitbraken van bekende, te voorkomen infectieziekten toe. Om overal in Nederland effectief doelgroepgericht te kunnen vaccineren, is een structurele budgetverhoging nodig. Daarmee kunnen bewezen effectieve interventies, zoals de wijkgerichte aanpak, landelijk worden uitgerold. GGD'en willen daarnaast hun expertise bundelen in een centrale vaccinatievoorziening voor kinderen en volwassenen, zodat toegang tot vaccinatie en betrouwbare informatie eenvoudiger wordt.

De publieke gezondheid is van nationaal belang en bovenstaande acties zijn urgent met het oog op de gezondheid en veiligheid van iedereen in Nederland. Daarom hoop ik dat de lopende kabinetsformatie een basis is voor een stabiel kabinet, dat durft te kiezen voor een gezonde, weerbare en veerkrachtige bevolking en samenleving, die is voorbereid op toekomstige gezondheidsdreigingen. Ook vanuit het belang om zo spoedig mogelijk te komen tot een gezaghebbende en daadkrachtige regering, wensen wij u hierbij veel wijsheid en succes.

³ [Kamerbrief Structurele versterkingen van de pandemische paraatheid van publieke gezondheid en infectieziektebestrijding](#)

⁴ [Kamerbrief Stand van zaken weerbare zorg](#)

Wij zouden het zeer op prijs stellen om een uitnodiging te ontvangen voor het geven van een toelichting op onze adviezen en op onze bijdrage aan onze gezamenlijke ambitie van een gezond Nederland en de gezondste generatie ooit.

Met vriendelijke groet,

André Rouvoet

Voorzitter GGD GHOR Nederland
